

Mort al riu

Jordi Jordana

Voliana Edicions

Director de la col·lecció Falciot negre: Salvador Balcells

Edita Voliana Edicions
Carrer del Molí, 41, 2n
08310 Argentona
www.voliana.cat

© del text: Jordi Jordana
© de l'edició: Voliana Edicions
Disseny de coberta: Teresa Martí Fàbregas

1a edició: gener del 2025
Impressió: DC PLUS, Serveis Editorials, scp
Dipòsit legal: B.1528-2025
ISBN: 978-84-128243-8-4

L'editorial expressa el dret del lector a la reproducció total o parcial
d'aquesta obra només per a ús personal.

LA PRINCESA DEL RIU

PRIMERA PART

1

Rialp, Lleida, 10 de maig de 1999

La vida es la ruleta en que apostamos todos..., cantava l'Albert Hammond a tot volum dins el cotxe que baixava de la Vall d'Aran cap a Sort a les cinc de la matinada. La carretera era buida en aquelles hores. Tan sols un únic cotxe que corria com mil dimonis.

El conductor va fer l'última pipada al cigarro i el va llençar per la finestreta, amb força, per veure si arribava al riu. Per poc! La va tancar de seguida perquè feia fresca i havia, ara sí, de prestar atenció a la carretera. S'hi acostava. Venia el tram que més pes li feia. Tres revolts seguits com un sífó de lavabo. Se n'havia de saber molt per entrar-hi a vuitanta i sortir-ne a cent. Però les dues darreres vegades ho havia aconseguit. I aquesta no seria pas diferent. No era vanitat. Simplement es tenia el do, o no. I ell el tenia. Més gas! Va somriure. En un minut hi seria. Ja olorava el primer revolt.

Aquí el tenia, el malparit.

L'encararia obrint-se a l'esquerra i reduint a vuitanta. No més. Compte! Fantàstic! Un pèl de gas i pel segon. Just al cul del sífó l'havia de tallar per l'esquerra i accelerar fort abans de topar-se amb el tercer, que l'hauria d'escometre pel costat curt i després, prement l'accelerador a fons, sortir-ne vencedor com un coet a la immensitat de la recta.

I així ho va fer en el segon.

Però, en haver-lo guanyat... Merda! Coi de cabirol! Les rodes li

van derrapar i, com si estigués ballant un vals en una pista de gel, va lliscar de cul fora de la carretera.

Vist i no vist.

Ensumant-se la que li venia a sobre, només va poder resguardar-se el cap amb els braços abans de caure al buit, rebotar contra la penya i anar a petar al riu.

Fi de la cursa.

Llevar-se d'hora mai no havia estat un problema per al Gonzalo. Menava un dels camions de la central de Cardós i, viatge amunt, viatge avall, es coneixia els clots i cunetes de les carreteres del Pirineu com el menjador de casa. El dia despuntava. Havia baixat lleuger i, a un quart de set com érem, que ja era a tocar del vergonyós sífó. Per què collons no arreglaven el tros de carretera? Qualsevol dia algú hi prendria mal. I com sempre es va cagar en l'administració. Ben veritat era que els tenien oblidats, al Pirineu. Amb els rondinejos de costum va reduir a segona. Els maleïts revolts s'havien d'agafar amb precaució. Quan va sortir a la recta va esbufegar d'empenyament. Per fer-s'ho passar, va agafar el tabac de la guanteria i fou aleshores que el va veure. Redeu, si hi havia un cotxe incrustat al riu! De color roig llampant. Va parar al voral i s'hi va atansar. L'aigua en cobria les dues terceres parts. Pobres desgraciats! Si hi quedava algú de segur que serien ofegats. Ell sol no hi podia fer res. El més adient seria anar a Rialp i avisar les autoritats.

En arribar, va anar directe al primer lloc que va veure obert. La fleca del Magí! Ell sabia què s'havia de fer.

En Magí va trucar a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Sort.

La patrulla de mossos —un caporal i un agent— no van trigar gaire a arribar al lloc dels fets. S'ho van mirar de la carretera estant —*vergesantíssimaquindesastrè!*— i van estar d'acord que ho haurien d'acordonar. Eren tan a prop del poble que allò seria un fotimer de gent.

El caporal, Fèlix Salamanca, va dirigir la mirada al riu, que davallava glaçat i impetuós, i la va centrar en el cotxe. Seria una

pèrdua de temps, ja, però hi havia de baixar i comprovar si s'hi podia fer alguna cosa. No fos cas que...

—Roger! —va ordenar-li a l'agent—. Mentre hi dono un cop d'ull, truca a la central i que enviïn una grua. Que sigui gran. Hi ha massa alçada i això no ho traurà ni Déu ni sa mare. Hauran de trucar al Santacana. Entesos? Que s'afanyin!

Va descendir la vintena de metres fins al riu. L'ambulància ja havia arribat i els curiosos s'hi començaven a aplegar, en Magí entre ells; en Gonzalo se n'havia hagut d'anar. En arribar a baix va confirmar l'obvietat que es veia des de dalt: impossible d'acostar-s'hi. Se'l va guaitar decebut. Bona era la Noguera Pallaresa per aquelles dates. Un suïcidi intentar-ho. S'haurien d'esperar que la grua el tragués. I sort que s'havia quedat clavat amb el cul a l'aire a la falda de la roca, que si no, fins al mar, torrentera avall, que se l'hauria endut.

La impressionant grua, de Santacana Constructors, S.L. de Rialp, havia arribat davant l'expectació de tothom. El secretari de l'ajuntament, que ja feia estona s'hi havia personat, va haver de cridar l'atenció als operaris que diligentment es volien apressar a la feina:

—Ep! No tan ràpid. Us heu d'esperar que hi siguin la jutgessa i el metge forense. Pugen de Sort i estan al caure. Prepareu les coses, mentrestant.

Amb el vistiplau de la comissió judicial els operaris van iniciar les tasques. El cotxe ja era enganxat i el començaven a alçar, lentament.

Tots s'ho miraven encuriosits. Qui més qui menys aguditzava la vista per esbrinar què en podia distingir. Res. D'allà estant no es veia res.

Finalment, la grua el va deixar prop de la riba i un dels treballadors del Santacana, fent palanca, va obrir la porta. El caporal s'hi havia atansat. La finestreta del conductor era trencada. D'una llambregada va mirar l'interior però, dins, no hi havia ningú.

En Salamanca es va girar envers el company i li va arronsar les espatlles. Si havien esbocinat la finestreta, potser eren vius. Un... màxim dos. Els havien de trobar. Demanarien reforços a la central i, mentrestant ells, començarien la recerca pels voltants.

Duien una estona d'infructuós escorcoll quan l'agent Roger Castellví —un pipioli sortit de l'acadèmia— va arribar corrents amb el telèfon a la mà.

—Senyor, senyor! Han contactat de comissaria. Hi ha notícies del cotxe.

—Que els tens en línia? Passa-me'ls!

—No. Han penjat. Però jo li ho explico tot.

—Bé —va arrufar el nas—. Dignes-me.

—Es tracta d'un veí de Sort. El cotxe és a nom del pare, però el menava el fill. Té vint-i-cinc anys i havia anat a Esterri a veure la xicota. Els pares han dit que mai no avisava i que tornava quan li petava i que per això no se n'havien preocupat.

El caporal va escopir a terra, enutjat.

—Quan els companys els han fet saber què havia passat, han romput a plorar i l'home a renegar. Resulta que és fill únic. Han preguntat que on ha estat i que se'n venien cap aquí.

—Així que... —va raonar el Salamanca—. Si de baixada no havia recollit ningú, es tractaria d'una única persona. L'hem de trobar!

Mossos, sanitaris, operaris del Santacana i fins i tot algun de la comissió, van continuar amb la recerca interrompuda. La gent del poble, darrere el cordó de seguretat, s'ho mirava des de la carretera.

Però per més que van regirar els marges no van trobar-hi res. El caporal es va aturar. Es va guaitar les aigües. El bri d'esperança se li havia esfumat. La imatge del xaval, enfonsat i enganxat per algun lloc o, a hores d'ara, al pantà de Tremp, li prenia cos. Cagon l'hòstia! I va tornar a bellugar el cap.

Què podien fer? Si més no, escorcollar-ne un tros més, riu avall. Podria ser que no fos gaire lluny.

Aquella feina, però, no era pas per a ells. Havia de trucar a la central i rebre instruccions. En Roger se li havia atansat li va fer saber que, a no trigar, pujarien uns bussejadors dels bombers voluntaris de Sort.

La notícia no havia trigat a escampar-se pel poble. Una cosa així no passava cada dia a Rialp. Tothom que havia pogut s'hi havia

apropat. Com sempre, el boca-orella havia magnificat la tragèdia i, a hores d'ara, ja era tota una família la que jeia dins les aigües del riu. Pobres infeliços! Mira que haver mort tots en el mateix accident. Quina desgràcia!

L'Antolin de cal Boter havia estat dels darrers a sumar-se al circ. Ho sentia per ells, de tot cor; però una cosa no treia l'altra i s'havia d'afanyar si no s'ho volia perdre. Maleït sia, sempre se n'havia d'assabentar l'últim, de tot!

En arribar, i entre la munió de caps, va distingir els del Quim i la Marina, els amos de la Borda del Riu. Ells li sabrien explicar, amb pèls i senyals, què havia passat. Esquivant la gent i demanant excuses s'hi va acostar:

—Hola, parella! —Els va tustar tots dos a l'espatlla.

El matrimoni es va girar per saludar-lo.

—Què collons ha passat aquí? —va demanar-los amb un cop de cap, assenyalant el riu—. Ja veig que algú s'ha fotut a baix, oi? Pel poble es diu que tota una família. Hòstia tu, de debò?

La Marina se'l va mirar i va sacsejar el cap. Amb veu compungida li va dir:

—No ho saben del cert, però a hores d'ara creuen que només hi ha un noi. La grua del Mingo ha tret el cotxe i els bombers bussegen per trobar-lo. No sabem res més.

—Cagoncony de jovent! És que no miren per on van. Algun andorrà d'aquests mig llunats, oi? Com que per allà no poden córrer...

—No. El xaval és de Sort. Potser el coneixes. Es diu Pere, i és el fill del rellotger de la botiga de la carretera. Saps?

—Hosti, tu! No fotis. I tant que el conec! Amb son pare prou que hem jugat a cartes. *Lamarequehovaparir!* Quina merda tot plegat... Avui ets viu i demà no ho contes. I amb lo jovenot que era.

—Resem perquè el trobin amb vida. L'esperança és l'últim que es perd —va dir ella, prement-se les mans.

En Quim va fer petar els llavis.

L'Antolin es va mirar el cotxe pensatiu i després es va tombar cap a ells:

—Que heu estat vosaltres qui heu donat l'avís? Com que

viviu tan a la vora. De casa estant deveu haver sentit el xoc, oi?

—Que va! Tampoc no som pas tan a tocar. Pel que han dit, ha estat un xofer de la central de Cardós. Jo m'he adonat que alguna cosa passava al pujar les lleteres a la carretera. Llavors he vist l'enrenou i he avisat la Marina. I ens n'hem vingut cap aquí. No sabem més del que t'hem contat.

—Ai, la rehòstia! —va sentenciar l'home en un sospir—. Esperem que el trobin! Ni que sigui mort.

El cap de bombers i el caporal Salamanca havien pres la iniciativa sobre què i com s'havia de fer. Abans de res, els bussejadors rastrejarien els voltants d'on era el cotxe, i després baixarien riu avall. Però la impetuositat de la Pallaresa els havia obligat a fer dues parelles amb els quatre submarinistes. Anaven lligats entre si, i ells mateixos menaven les cordes de seguretat de cadascuna. S'havia d'evitar qualsevol disgust.

Per optimitzar esforços i ampliar l'àrea, la parella del caporal s'havia quedat en el primer tram i la del cap de bombers havia baixat fins a la zona coneguda com la tolla del Tronc, molt a prop ja de la borda del Riu. Encara que a aquell indret l'anomenaven així, no n'hi havia pas cap de tolla. Sí que n'hi havia hagut una, temps enrere; un rabeig natural del riu amb un gran tronc caigut que feia de mur de contenció i al qual la canalla hi havia afegit rocs per fer-la més grossa. Però les riuades del 82 s'ho havien endut tot, a excepció del nom.

La gent s'ho guaitava amb expectació. Els comentaris eren incessants: «No el trobaran pas. Vet a saber, a hores d'ara, on és», deia un. «Amb la quantitat d'aigua i l'embravida que baixa, pels meus collons que encara és aquí. Ho sento pel noi, però això és una pèrdua de temps». I un altre el recriminava: «I segons tu, què haurien de fotre? Abaixar el cap pel pobre xicot i resar-li parenostres? La mare que et va parir, Tonet, que cada dia ets més orc. Ja veuríem què faries si fos ton fill».

Malgrat que, com deia el Tonet, les perspectives eren decebedores, no havien transcorregut ni tres quarts d'hora que la parella del caporal va localitzar el cos. El van trobar immobilitzat al fons,

molt a prop del marge, on una arrel d'arbre li impedia surar. Els bussejadors el van treure. Ajudats pel mosso el van estirar sobre un jaç d'herba. El cos feia esfereir. En Salamanca va buscar neguitós pel voltant i es va maleir de no trobar-hi res amb què cobrir-lo. Quina merda! Ho podia haver pensat. Es va treure la caçadora i la hi va tirar pel damunt.

Només treure'l del riu que la gent va esclatar en un crit. També es van sentir alguns aplaudiments que ràpidament van ser ofegats. No hi havia pas cap motiu de celebració. Pobre noi!, més d'un el coneixia. Els pares, que eren dalt, es van acabar d'enfonsar i els sanitaris els van haver d'atendre. La mare no deixava de repetir el nom del fill.

Que no tenien res millor a fer, els d'aquest poble?, va maleir en Salamanca. Accidents com aquell n'hi havia tot sovint; però semblava que el Pallars sencer s'hagués aplegat allà.

Ara li quedava haver-se-les amb els pares: la pitjor part. Mira que ja ho havia hagut de fer altres vegades, però no s'hi acostumava. I com més gran, pitjor. També tenia fills. Si li hagués passat a ell, s'hauria mort. El cony de vida no els seria igual, a partir d'ara.

Però abans havia de tancar l'operació.

L'altra parella, encara continuava buscant.

—Roger! —va ordenar al seu company—. Aquells no se n'han assabentat. Baixa riu avall i els avises. Entesos? Que ho deixin estar. El premi de la rifa ja l'hem tret nosaltres —se'n va penedir a l'instant del que acabava de dir—. Roger, ves-te'n, mecagondeu!

—Així que ha aparegut? —va contestar retòric el cap de bombers—. Valga'm Déu! Amb aquest onatge estarà destrossat, oi?

—Millor no veure'l. La jutgessa i el metge n'han ordenat l'aixecament i l'hem col·locat dins la saca per fer-li l'autòpsia. La visió no és gens agradable. Ja l'han dut a l'ambulància.

—En fi. Avisaré a aquests i anirem plegant. Cagoncoi, les coses!

Dit i fet. Va tibar la corda diverses vegades perquè sortissin.

Del fons del riu li van tornar l'estrebada, però cap dels dos no va sortir.

Va esperar-se uns moments i va tornar a tibar.

—Què collons fan? La botifarra?

Passada una estona ho van fer.

—Què fèieu que no sortíeu? —els va retreure.

Tots dos es van mirar.

—Senyor, seria convenient que avisés el cap dels mossos. Han de venir urgentment. N'hi ha un altre, de cos. Enfonsat al riu.

—Què...?

—Sí, senyor. Allà —l'hi van assenyalar amb el dit.

—Si ens havien dit que anava sol. Ara pla! Hauria recollit algú. El que faltava. És jove? Home o dona?

—El mort que hem trobat no anava pas al cotxe.

Tots dos submarinistes van conformar el mateix gest, d'estar d'acord, alhora.

—Què cony m'esteu dient?

—Que qui hi ha allà sota hi porta un munt de temps. De fet, són només una pila d'ossos al fons d'una cavitat.

—Un esquelet? De veritat? Ai, l'hòstia consagrada!

—Però és que això no és tot. Està fermat per les cames, amb dues cadenes i dos rocs.

El cap va deixar escapar un esbufec. Quina merda de dia se li estava girant.